

Bijna tachtig koeien per bedrijf en gemiddeld ruim 8800 kg melk

Meer melk met meer inhoud in Vlaanderen

Aanzienlijk meer melk van meer koeien per bedrijf. Zonder melkquotum lijkt de melkveehouderij in ijltempo te veranderen. De mpr-statistieken zijn een aaneenschakeling van plussen. In een jaar tijd geeft de Vlaamse melkkoe 300 kg melk extra met steeds meer inhoud aan vet en eiwit.

tekst **Annelies Debergh**

Vrijwel alle melkcijfers kleuren groen, hét symbool voor groei. Het recente CRV-boekjaar, dat loopt van 1 september 2015 tot en met 31 augustus 2016, toont dat de Vlaamse koeien, net als de Nederlandse, flink progressie boeken in melkproductie.

Het voorbije boekjaar steeg de melkdrang van de Vlaamse gemiddelde melkoe naar 8838 kg melk, een winst van maar liefst 323 kg melk in een jaar tijd (tabel 1). In 2014-'15 lag het gemiddelde productieniveau in Vlaanderen immers nog op 8515 kg melk. Dat het postquotumtijdperk een ontwikkeling in de melkcijfers teweeg zou brengen, was te verwachten, niettemin is de winst in melkproductie nooit eerder zo groot en opvallend geweest.

Meer vet en eiwit

Behalve de gemiddelde melkproductie gaan ook de gehalten omhoog. Het vet- en het eiwitgehalte stijgen beide ongeveer in gelijke tred. Ten aanzien van het vorige jaar gaat het vetgehalte van 4,13 naar 4,15% en het eiwitgehalte van 3,44 naar 3,47%. In kilogrammen omgerekend is de winst even duidelijk te zien; met 11 kg vet en eiwit stijgen de Vlaamse koeien tot een gemiddelde van 644 kg vet en eiwit per koe.

Het economisch jaarresultaat of ejr toont wel een dalende lijn, maar dat komt door een gewijzigde berekening. Het huidige ejr van 1944 euro is daardoor niet te vergelijken met de getallen uit het verleden.

Meer dan zeventig koeien

Even opvallend als de stijging voor melk, vet en eiwit is de winst in aantal koeien per bedrijf. Werden er in 2014-'15 nog 71 melkkoeien gemolken op het gemiddelde mpr-bedrijf, in 2015-'16 zijn dat met 77 stuks exact 6 koeien meer. De stijging in aantal mpr-koeien per bedrijf compenseert de afname van het totaal aantal mpr-bedrijven dat net 2007 bedrijven draagt. Het aantal mpr-koeien stijgt in het voorbije boekjaar zelfs van bijna 147.000 naar ruim 154.500, een winst van meer dan 7500 mpr-koeien.

Het aantal mpr-bedrijven neemt het meest af in West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen met respectievelijk 30 en 20 bedrijven. Beide provincies tellen nog steeds de gemiddeld kleinste bedrijven met achtereenvolgens 62 en 70 koeien per mpr-bedrijf. In Vlaams-Brabant is de bedrijfsgroei het grootst: daar nam het aantal koeien per bedrijf het voorbije jaar met 10 mpr-koeien toe tot gemid-

provincie	aant. bedr.	koeien/bedrijf	lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg v. + e.	ejr
Antwerpen	365	104	4.02	9100	4,12	3,49	375	317	692	2001
West-Vlaanderen	712	62	4.05	8980	4,14	3,44	372	309	681	1963
Oost-Vlaanderen	660	70	4.04	8735	4,19	3,48	366	304	670	1931
Limburg	176	101	4.03	8721	4,17	3,50	364	305	669	1931
Vlaams-Brabant	94	87	4.04	7664	4,10	3,43	315	263	578	1668

Vlaanderen 2015-'16	2.007	77	4.04	8838	4,15	3,47	367	307	674	1944*
Vlaanderen 2014-'15	2.069	71	4.04	8515	4,13	3,44	351	293	644	2059
Vlaanderen 2013-'14	2.166	67	4.04	8392	4,10	3,45	344	289	633	2026
Vlaanderen 2012-'13	2.215	63	4.04	8236	4,18	3,44	344	283	627	2005
Vlaanderen 2011-'12	2.469	59	4.05	8317	4,17	3,45	347	287	634	2026
Vlaanderen 2010-'11	2.727	57	4.06	8327	4,17	3,44	347	286	633	2022
Vlaanderen 2009-'10	2.802	55	4.07	8175	4,18	3,42	342	280	622	1983

Tabel 1 – Rollend jaargemiddelde per provincie (1 september 2015-31 augustus 2016),

* = vanwege nieuwe wegingsfactoren is het ejr niet te vergelijken met eerdere jaren

ras	jaar	aant. koeien	lft. dgn.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg v. + e.	ejr
hf zwartbont*	2015-'16	47.568	3.05 354	10.215	4,07	3,44	416	351	767	1959**
	2014-'15	45.010	3.06 356	10.028	4,04	3,43	405	344	753	2104
hf roodbont*	2015-'16	13.541	3.08 354	9.275	4,29	3,53	398	327	725	1837**
	2014-'15	13.469	3.08 353	9.021	4,25	3,50	383	316	699	1982
witrood	2015-'16	565	4.01 329	6.025	4,08	3,40	246	205	451	1204**
	2014-'15	522	4.01 328	5.829	3,98	3,36	232	196	428	1249

Tabel 2 – Overzicht rasgemiddelden per boekjaar (* = minimaal 75% hf-bloed)

** = vanwege nieuwe wegingsfactoren is het ejr niet te vergelijken met eerdere jaren

jaar	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg vet + eiwit
2015-'16	28.117	4,13	3,44	1160	967	2217
2014-'15	27.806	4,12	3,43	1146	953	2099
2013-'14	28.599	4,14	3,42	1183	978	2161
2012-'13	27.608	4,15	3,42	1146	944	2090
2011-'12	28.017	4,15	3,42	1164	957	2121
2010-'11	28.325	4,17	3,41	1180	965	2145
2009-'10	28.534	4,17	3,40	1190	971	2161
2008-'09	28.303	4,15	3,41	1175	964	2139

Tabel 3 – Ontwikkeling van de levensproductie van stamboekkoeien op moment van afvoer

Tabel 4 – Levensduur van de afgevoerde stamboekkoeien per jaar van afvoer

jaar	dgn. opfok	keren gekalfd	gem. tkt.	melkdgn. per tkt.	dgn. laatste lact.	productieve levensd.*	dgn. na laatste proefm.	dgn. levensd.**	kg melk/melkdag
2015-'16	796	3,1	414	356	279	1.135	32	1963	27,9
2014-'15	801	3,1	416	358	277	1.137	33	1971	27,5
2013-'14	800	3,1	418	359	284	1.177	32	2009	27,4
2012-'13	805	3,1	418	359	287	1.142	34	1981	27,2
2011-'12	810	3,1	418	359	284	1.165	33	2008	27,1
2010-'11	817	3,2	420	359	283	1.192	35	2044	26,8
2009-'10	823	3,3	421	360	273	1.219	37	2079	26,5
2008-'09	831	3,2	420	359	291	1.226	36	2093	26,1

* = dagen tussen eerste kalfdatum en datum laatste monstername

** = dagen tussen geboorte en laatste afvoerdatum (som van dagen opfok, productieve levensduur en dagen na laatste proefmelking)

deld 87 koeien. Antwerpen en Limburg tellen de grootste mpr-bedrijven met telkens ruim 100 koeien per bedrijf. Per rasgroep geanalyseerd zijn gelijkaar-

dige stijgingen in melkcijfers en aantallen te zien (tabel 2). Zo stijgt het aantal witroden, zwart- en roodbonten dat deelneemt aan mpr, maar ook de melkcijfers

Vlaamse melkkoe levert
gemiddeld 27,9 kg melk per melkdag

naam, woonplaats	aantal koeien	lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	ejr
P. Claeys, Zomergem	56	4.07	12.464	4,66	3,66	581	456	2949
J. Dobbels, Kortemark	53	3.10	13.196	4,04	3,41	533	450	2847
P. Dellaert, Waarschoot	132	3.07	12.778	3,97	3,35	508	428	2711
P. De Backer, Waarschoot	55	3.11	11.973	4,32	3,51	517	421	2693
Lahousse-Zomerbloemhof lv, Elverdinge	149	4.02	12.781	3,85	3,33	492	425	2668
G. De Wilde, Zaffelare	55	4.03	11.828	4,33	3,38	513	399	2599
Mertens-Deboel lv, Minderhout	150	3.08	11.811	4,02	3,49	475	412	2578
P. en S. De Muer, Lotenhulle	67	4.02	11.756	3,93	3,55	462	418	2573
Op 't Roodt lv, Olen*	247	4.06	12.095	3,93	3,37	475	408	2564
K. en D. Faes, Meer	91	4.04	11.662	4,09	3,45	477	402	2542

Tabel 5 – Rollend jaargemiddelde top tien mpr-bedrijven in Vlaanderen in het mpr-jaar 2015-2016 (* = driemaal daags melken)

gaan erop vooruit. De grootste winst is geboekt door de roodbonten. Met 270 kg melk in plus gaat de gemiddelde productie naar 9275 kg melk met 4,29% vet en 3,53% eiwit. Bij zwartbont is de winst net iets lager. Met plus 187 kg melk komen de zwartbonten hoger uit op gemiddeld 10.215 kg melk met 4,07% vet en 3,44% eiwit.

Levenstotaal vrijwel stabiel

Al acht jaar houdt CRV de levensproductie bij van de Vlaamse melkveestapel (tabel 3). Na talloze ups en downs in de voorbije boekjaren lijkt in 2015-'16 toch

Tabel 6 – Top tien bedrijven met hoogste levensproductie bij afvoer op basis van kilogram vet en eiwit (minimaal tien afgevoerde dieren, 1 september 2015-31 augustus 2016) (* = robotmelken)

naam, woonplaats	aantal koeien	leeftijd (dgn.)	dagen droog	prod. dagen	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg v. + e.	kg melk/ dag	aantal lact.
P. Claeys, Zomergem	11	2324	149	1.411	52.361	4,62	3,61	2417	1892	4309	37,1	3,9
M. Heggen-Ruyters, Teuven	15	2580	189	1.640	50.452	4,23	3,53	2136	1781	3917	30,8	4,8
L. J. en P. Lammens, Oudenaarde	10	2886	297	1.769	47.246	4,44	3,60	2096	1701	3797	26,7	5,0
G. Lambrecht, Dentergem	17	2605	233	1.621	43.187	4,49	3,49	1941	1509	3450	26,6	4,5
M. Lapere, Wervik	15	2404	272	1.377	48.129	3,90	3,23	1878	1552	3430	35,0	4,8
D. Vanneste, Zwevegem	14	2534	202	1.504	45.726	4,03	3,44	1843	1575	3418	30,4	4,4
J. Felis, Dworp	10	2665	269	1.634	45.926	4,09	3,28	1879	1505	3384	28,1	5,0
D. en R. De Cleene, Eksaarde*	32	2143	133	1.301	45.200	4,00	3,42	1808	1546	3354	34,7	3,6
K. Vandewalle-Gadeyne, Ichtegem	12	2350	198	1.397	43.463	4,15	3,46	1802	1502	3304	31,1	4,2
J. Van Looveren, Brecht	17	2354	235	1.410	43.304	4,14	3,48	1793	1509	3302	30,7	4,8

provincie	naam, woonplaats	aantal koeien	lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	ejr	dgn. tkt
Antwerpen	Mertens-Deboel lv, Minderhout	150	3.08	11.811	4,02	3,49	475	412	2578	376
	Op 't Roodt lv, Olen**	247	4.06	12.095	3,93	3,37	475	408	2564	396
	K. en D. Faes, Meer	91	4.04	11.662	4,09	3,45	477	402	2542	402
	D. en R. Adams-Leenaerts, Hoogstraten	100	3.10	11.205	3,98	3,48	446	390	2434	389
Vlaams-Brabant	Joquimilk lv, Vlimmeren	199	4.01	11.057	3,92	3,58	433	396	2429	383
	J. Van den Houte, Brussegem**	122	4.03	11.080	4,04	3,43	448	380	2399	413
	U. Cosyns, Herne	65	4.05	10.802	4,26	3,42	460	369	2374	487
	K. Penninck, Tollembeek	81	4.04	9.870	4,06	3,56	401	351	2187	405
	W. Heremans, Herfelingen	59	4.05	10.087	3,97	3,47	400	350	2183	395
	Vanderstraeten lv, Merchtem **	109	4.00	10.103	3,96	3,32	400	336	2131	392
West-Vlaanderen	J. Dobbels, Kortemark	53	3.10	13.196	4,04	3,41	533	450	2847	417
	Lahousse-Zomerbloemhof lv, Elverdinge	149	4.02	12.781	3,85	3,33	492	425	2668	389
	M. en K. Hauspie, Avekapelle**	179	3.09	11.535	3,88	3,60	448	415	2535	368
	D. en K. Vanheule-Wicke, Poperinge	162	4.00	11.812	3,93	3,42	464	404	2526	403
	G. Vindevoghel, Anzegem	43	5.03	11.543	4,01	3,50	463	405	2523	442
Oost-Vlaanderen	P. Claeys, Zomergem	56	4.07	12.464	4,66	3,66	581	456	2949	413
	P. Dellaert, Waarschoot	132	3.07	12.778	3,97	3,35	508	428	2711	396
	P. De Backer, Waarschoot	55	3.11	11.973	4,32	3,51	517	421	2693	377
	G. De Wilde, Zaffelare	55	4.03	11.828	4,33	3,38	513	399	2599	404
	P. en S. De Muer, Lotenhulle	67	4.02	11.756	3,93	3,55	462	418	2573	401
Limburg	M. Aerts-Coolen, Grote Brogel	76	4.02	10.560	4,35	3,69	460	389	2448	383
	H. Boutsen-Hulsbosch, Wijchmaal*	95	3.10	11.725	3,82	3,32	448	390	2443	372
	Mechelmans-Baerts lv, Donk*	54	4.02	11.171	4,13	3,35	462	374	2402	391
	A. Indenleef, Bree	97	4.04	10.454	4,19	3,57	438	374	2349	388
	H. en J. Broekx vvrz, Grote Brogel	199	3.09	11.143	3,93	3,32	438	370	2342	386

Tabel 7 – Top vijf mpr-bedrijven voor ejr per provincie in het mpr-jaar 2015-2016 (* = driemaal daags melken, ** = melkrobot)

weer een stap voorwaarts te zijn gezet. Zo gaan de Vlaamse koeien dit jaar fors vooruit in totale levensproductie met een plus van ruim 300 kg melk.

Het voorbije boekjaar telden de afgevoerde Vlaamse koeien een levensproductie van 28.117 kg melk met 4,13% vet en 3,44% eiwit, goed voor een totaal van 2217 kg vet en eiwit. In kilogrammen melk lag het boekjaar 2013-'14 nog hoger, in kilogrammen vet en eiwit excelleert het jongste boekjaar.

Ter illustratie, ten aanzien van het eerste boekjaar met geregistreerde levensproductiegegevens – het boekjaar 2008-'09 – is de winst van het levenstotaal in Vlaanderen beperkt. Op dat moment lag de levensproductie van de Vlaamse mpr-koeien nog op 28.303 kg melk met een totale vet- en eiwitproductie van 2139 kg. Het huidige melkcijfer ligt lager, de vet- en eiwitinhoud in de melk is duidelijk hoger met bijna 80 kg vet en eiwit meer.

Efficiëntere melkgift

De levensproductie mag dan over de jaren heen beschouwd vrij stabiel lijken, de Vlaamse melkkoe is er in deze tijdspanne wel duidelijk efficiënter op geworden (tabel 4). Een voorbeeld is het aantal dagen opfok. Dat liep in amper een jaar tijd terug met 5 dagen, van 801 dagen in 2014-'15 tot 796 dagen in 2015-

'16. Ook de gemiddelde tussenkalftijd toont een gunstige trend: die daalde afgelopen boekjaar opnieuw met 2 dagen tot 414 dagen. Bij een gelijkblijvende droogstand levert dat een verkorte melklijst van gemiddeld 356 dagen op. De productieve levensduur liep daarbij met 2 dagen achteruit tot een totaal van 1135 dagen. De melkproductie per dag gaat vervolgens wel omhoog. Die steeg van 26,1 kg melk in 2008-'09 tot 27,9 kg melk in 2015-'16. Ten aanzien van vorig jaar is dat een winst van 0,4 kg melk per melkdag.

Claeys twee keer nummer één

De hoogste gemiddelde levensproductie scoort het bedrijf van Patrick Claeys uit Zomergem (tabel 6). De elf afgevoerde melkkoeien scoren in 2015-'16 een gezamenlijk gemiddelde van 52.361 kg melk met 4,62% vet en 3,61% eiwit, samen goed voor 4309 kg vet en eiwit. Claeys is geen onbekende in de mpr-toplijsten. De voorgaande edities bekleedde het bedrijf al ettelijke keren de hoogste plek in de mpr-top (tabel 5). Dit keer knoopt het bedrijf beide titelrollen aan elkaar: terwijl de afvoerkoeien de hoogste gemiddelde levensproductie neerzetten, komt het stalgemiddelde opnieuw op het hoogste niveau van Vlaanderen met een ejr van 2949 euro. De 56 melkkoeien van het bedrijf zijn gemiddeld de oudste in de top

tien en scoorden het voorbije boekjaar een rollend jaargemiddelde van 12.464 kg melk met 4,66% vet en 3,66% eiwit.

De familie Claeys is daarenboven het enige bedrijf met overlap in de top tien van hoogste melkproducenten en van hoogste levensproductie. Enkel bedrijven met tien of meer afgevoerde koeien komen in de lijst voor. De variatie binnen de top is groot: tussen één en tien ligt een verschil van ongeveer 9000 kg melk of ruim 1000 kg vet en eiwit.

Ook bij de tien hoogste mpr-bedrijven is het verschil tussen de bedrijven onderling steeds groter (tabel 5). Dit jaar telt de top vier bedrijven met meer dan honderd koeien, vorige editie waren dat er nog drie. De familie Op 't Roodt uit Olen realiseert onder de 200+-bedrijven de hoogste cijfers met ruim 12.000 kg melk voor 247 koeien met een gemiddelde leeftijd van vier jaar en zes maanden. Het is een van de drie Antwerpse bedrijven tussen de tien hoogste mpr-bedrijven. Oost-Vlaanderen vaardigt vijf bedrijven af, West-Vlaanderen twee bedrijven in de top tien.

De nieuwe melkcontext zonder melkquotum zorgt voor duidelijke ontwikkelingen op mpr-gebied. Of de snelle progressie van de mpr-statistiek blijft doorzetten en zich ook in een verhoging van de levensproductie kan vertalen, zal nog moeten blijken. |